

Förslag till övervakningssystem för antibiotikaförsäljning och förskrivningsorsaker

Gunilla Skoog, apotekare Strama
18 november 2008

Samverkan mot antibiotikaresistens

Uppdraget

”...en översyn av **existerande nationella system** för övervakning av antibiotikaresistens, **antibiotikaförsäljning** samt **förskrivningsorsaker**.

...rekommendationer för hur den nationella övervakningen bör se ut i **framtiden** samt innehålla förslag till hur ett sådant system kan **finansieras...**”

Antibiotikaförsäljning

Antibiotika säljs till

- patienter via *recept* (90%)
- sjukvården via *rekvisitioner* (10%)

Jämfört med många andra länder har Sverige väl utvecklade system för övervakning av läkemedelsförsäljning

Recept:

- 1974 receptstatistik, Apoteket AB
- 2005 individbaserat läkemedelsregister, Socialstyrelsen

Rekvitioner:

- 1985 slutenvårdsstatistik, Apoteket AB

Exempel på antibiotikastatistik - 2007

Försäljningsstatistik - recept

- Drygt **4 miljoner** antibiotikarecept hämtades ut
- 444 recept/1000 invånare

Socialstyrelsens läkemedelsregister

- **25% av befolkningen** hämtade ut minst ett antibiotikarecept
- Motsvarande siffra för barn 0-6 år var 35%

Strama följer antibiotikaförsäljningen

SWEDRES | 2007

A Report on Swedish Antimicrobial Utilisation
and Resistance in Human Medicine

Strama
Samverkan mot antibiotikaresistens

Hem
Hitta på Strama.se
För allmänheten
Om Strama
Dokument och rapporter
Presentationer
Projekt / Studier
Fakta om antibiotika
Statistik antibiotikaförsäljning
Statistik antibiotikaresistens
Strama-nytt
Vårdprogram
Strama-Slutenvård
IVA-Strama
Strama-publikationer
Debatt om antibiotika
Nyhetsarkiv
Veterinärmedicin
RAF:s hemsida
Internationell samverkan
Länkar
Kontakta oss

Sök Strama
Sök

Om Strama
Strama är ett samverkansorgan med syfte att verka för sektorsövergripande samordning av frågor som rör förutsättningar att bevara möjligheten till effektiv antibiotikavård vid bakteriella infektioner hos människor och djur. Arbetet på landstingsnivå drivs av ett flertal lokala grupper. På nationell nivå leds Strama av en styrelse, ordförande och ledningsgrupp.
Lokala Strama-grupper

Nyhetsbrev
Jag vill ha Stramas nyhetsbrev!
E-postadress:
Beställ

Kalendarium
18 Nov 2008 - European Antibiotic Awareness Day
Den 18 november arrangeras den första europeiska antibiotikadagen. Klicka här för att komma till den officiella hemsidan. [Läs mer >>](#)
4 Dec 2008 - Lokala utbildningsdagar om luftvägsinfektioner
Strama Västra Götaland ordnar utbildningsdagar om nedre luftvägsinfektioner hos vuxna. I Borås 4 december och i Göteborg 8 december. [Läs mer!](#)
16 Maj 2009 - 19 th ECCMID
ECCMID, European Congress of Clinical Microbiology and Infectious Diseases, Helsingfors 16-19 maj 2009. [Läs mer >>](#)

Utlandsresa ökar risken för ESBL
En svensk forskargrupp visar att resor utanför nordeuropa bidrar till spridning av antibiotikaresistens. 50 resenärer från Sverige till bland annat Thailand, Indien och Egypten undersöktes. En tredjedel av dem hade ESBL-producerande bakterier i tarmfloran efter resan.
Studien, som är gjord i Uppsala, presenterades med en poster (Po C2-3923) på ICAAC.

Temanummer om antibiotikaresistens
Den norska läkartidningen har i dagarna utkommit med ett temanummer om antibiotika och resistens. Klicka för att komma till Tidskrift for Den norske legeforenings hemsida.

Europeiska antibiotikadagen
Den 18/11 är det den första Europeiska antibiotikadagen, European Antibiotic Awareness Day. Strama uppmärksammar dagen med en informationskampanj om de vanligaste luftvägsinfektionerna. Affischer och broschyrer skickas ut till vårdcentraler med början den 3/11.

Pressmeddelande: Handdesinfektion ger mindre sjukfrånvaro från förskolan

Strama
Swedish Strategic Programme
against Antibiotic Resistance

SMITTSKYDDSPENNINGEN
Swedish Institute for Infectious Disease Control

Strama

Samverkan mot antibiotikaresistens

Apoteksmonopolet avvecklas under 2009

Fortsatt tillgång

Förslag:

- De uppgifter, inklusive historiska data, som idag finns angående antibiotikaförsäljning måste förbli **lika tillgängliga och uppdateras lika snabbt som idag.**
- Alla aktörer som säljer antibiotika till sjukvården måste **fortsätta leverera statistik över sin försäljning.**

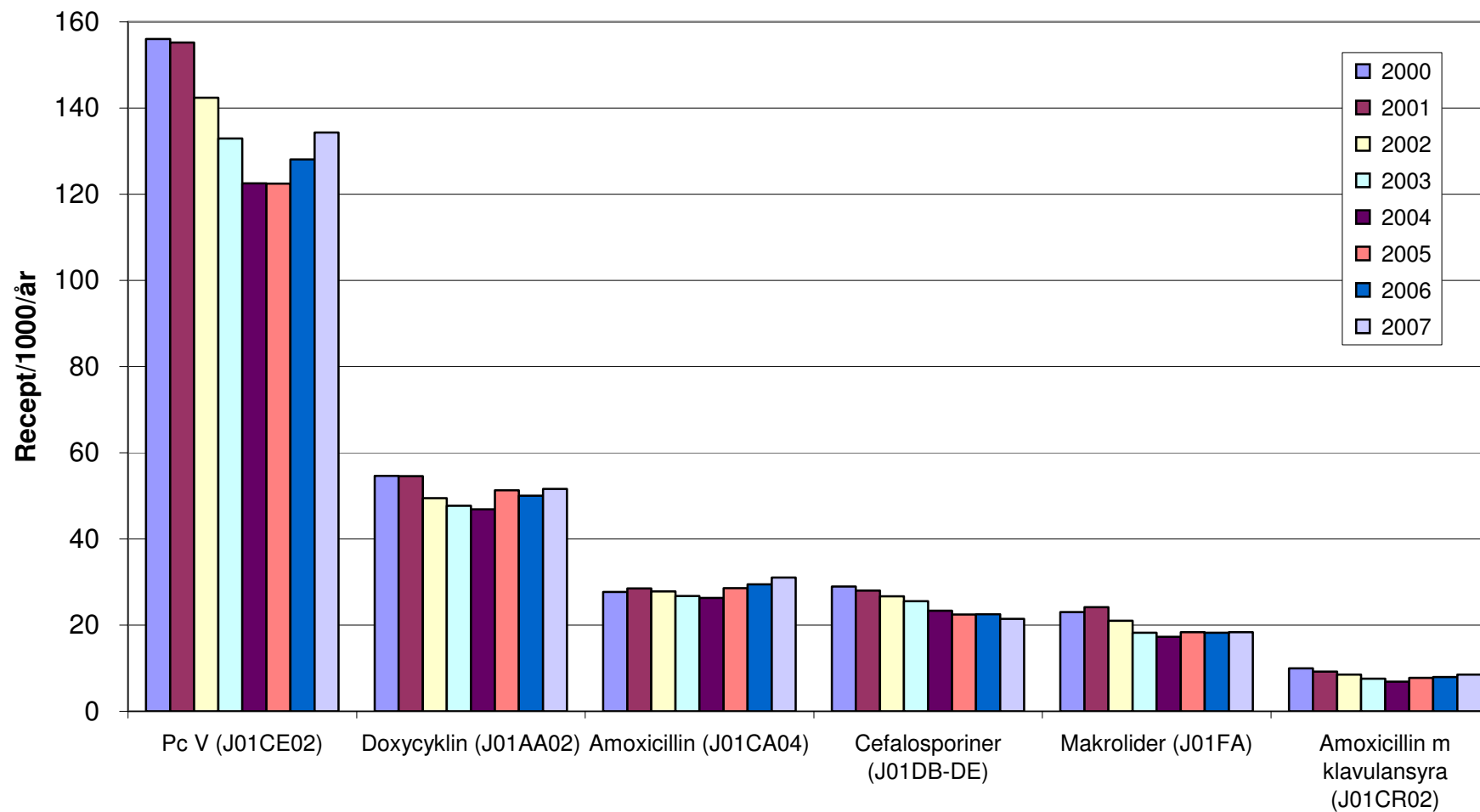
Finansiering:

- **Myndigheter respektive landstingen** bör även fortsättningsvis **bekosta sina uttag** ur den framtida statistikdatabasen.

Luftvägsantibiotika i öppenvård 2000 - 2007

Recept/1000/år

Källa: Apoteket AB, Xplain

Strama

Samverkan mot antibiotikaresistens

Tillgång till orsaker till antibiotika-förskrivning (diagnoser) är en förutsättning för:

- kunskap om förskrivarnas följsamhet till behandlingsrekommendationer
- att identifiera behov av åtgärder och mäta effekterna av dessa

Infektionspatienter: vecka 47 (fr o m 21 november kl 8 till 28 november kl 8) år 2005

1. **Personuppgifter** Man Kvinna Födelseår: ____

2. **Typ av kontakt** nytt besök **Återkommer, ej blivit bra**
 står EJ på antibiotika
 står på antibiotika
 recept efter telefon-/sköterskekontakt

3. **Tidpunkt**
 vardag 8-17 jourbesök (annat än 8-17 vardagar)

4. **Antal dygn med symptom**
 < 1 dygn 1 - 3 4-7 8-10 11-14 >14

5. **Diagnoshjälmedel** Ej använt

Snabbtest streptokocker negativ positiv

CRP _____ (alternativt intervall ____-____)

Leukocytttest urin _____ + ++ +++ eller mer
 Nitrittest urin negativ positiv
 Urinodling/uricut tage

Annat odling Röntgen Ultraljud

Annat test/prov _____

För instruktioner, se baksidan!

6. Din diagnos (ange endast den för behandlingen viktigaste diagnosen om flera möjliga)

Luftvägar

streptokocktonsillit akut mediaotit
 recidivtonsillit (inom 1 månad) otit/recidiv (inom 1 månad)
 pharyngit /virusorsakad tonsillit otitis simplex / otosalsingit

OLI, förkylning akut sinusit

pneumoni akut bronkit
 atypisk pneumoni (mykoplasma etc) akut exacerbation av kronisk bronkit/KOL
 influensa

infektionsorsakad hosta

Urinvägar

nedre UVI (cystit) övre UVI (pyelit)
 recidiverande UVI uretrit
 (≥ 2 episoder inom 6 mån eller ≥ 3 inom 1 år)

Hud och mjukdelar

erysipelas böld/ abscess
 infekterat bensår impetigo
bett sårinfektion/sårskada
 annat _____

Övrigt

oklar feber
 virus NUD annan diagnos: _____

7. Behandling med antibiotikum? (OBS ej lokalbehandling)

- nej behandlas redan, byter ej remitteras
- ja, enligt följande: ja, för eventuell senare uthämtning, enligt följande:

Läkemedelsnamn	Antal doser per dygn	Behandlingstid i dygn

Strama

Samverkan mot antibiotikaresistens

Antibiotika via recept

Förslag: Vid förskrivning via datoriserade journalsystem:

- Uppgift om **förskrivningsorsak** (diagnosområden).
- Uppgift om **dosering och behandlingstid**, standardiserat.
- Obligatorisk **arbetsplats- och förskrivarkod**.

Finansiering: Vid **upphandling och utveckling** av läkemedelsmoduler och relaterade journalsystem **bör stöd för verksamhetens kvalitetsuppföljning vara ett grundkrav**.

Pilotprojekt Strama och SFAM-Q

Rave3
Blommans VC
Johan Frisk

Statistikrapporter
Kronisk sjukdom
Joker
Lokala rapporter
Systeminställningar

Strama
Carema

Normal visning
 Benchmark användare
 Benchmark VC

Strama Rapport

Från datum Till datum

[Spara som Excel](#) [Skriv ut](#)

Rapport för datum: 01-01-2007 till 12-31-2007

Infektionssjukdomar

ID	diagnr	diagnamn	datum	ålder	kön	CRP	odling	ATC-J01
A047		Clostridium difficile enterokolit	2007-01-13	90	M			
A09-P		Infektiös diarré	2007-01-17	58	F			
A047		Clostridium difficile enterokolit	2007-01-23	90	M			J01DD14
A38-		Scarlatina	2007-02-14	4	F			J01CE02
A09-P		Tarminfektion	2007-03-10	54	F		utförd	
A09-P		Gastroenterit	2007-04-11	2	M	<8		
A09-P		Gastroenterit	2007-04-12	32	F		utförd	
A09-P		Tarminfektion	2007-04-25	55	M			
A09-P		Infektiös diarré	2007-05-02	40	M			
A09-P		Enterokolit calici	2007-05-12	96	F			
A46-		Erysipelas	2007-05-12	96	F			
A09-P		Gastroenterit	2007-05-15	71	F			
A46-		Erysipelas	2007-05-16	85	F			J01CE02
A09-P		Tarminfektion	2007-05-29	49	F	25		
A09-P		Tarminfektion	2007-05-29	49	F		utförd	
A46-		Erysipelas	2007-06-13	52	M	<8		

Strama

Samverkan mot antibiotikaresistens

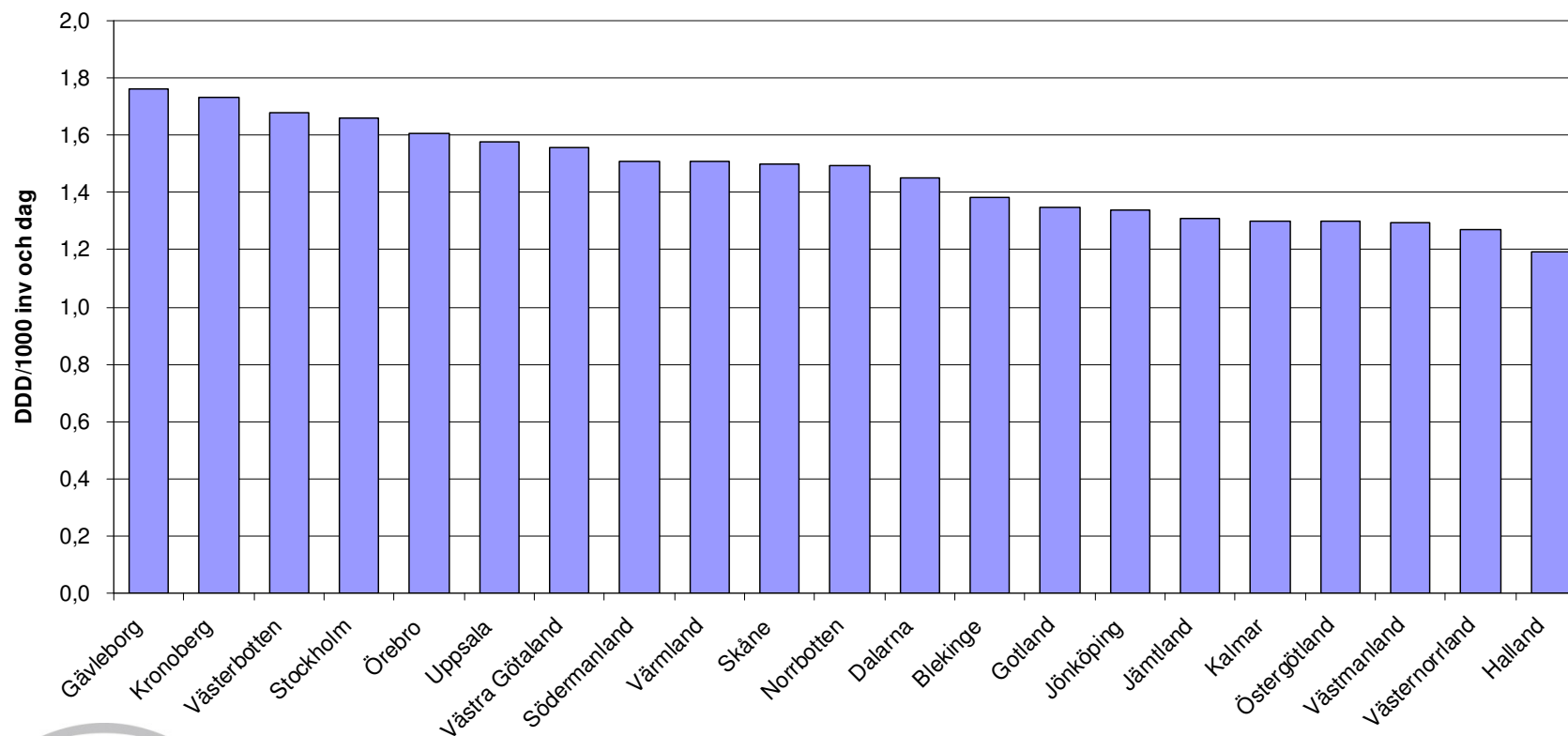
Antibiotika via recept – uppgift ur journal

- **Förslag:** Som komplettering hämtas anonymiserade data om infektionspatienter avseende **diagnos, eventuell förskrivning** och information om utnyttjandet av **diagnostik** elektroniskt från primärvårdens journaldatasystem till ett **nationellt kvalitetsregister**.
- **Finansiering:** Projektet finansieras av Strama i uppbyggnadsskedet. Bör inom en femårsperiod kunna övergå i ett nationellt **kvalitetsregister** som ägs och finansieras av Sveriges Kommuner och Landsting (SKL).

Slutenvårdsrekvisitioner

Antibiotikaförsäljning (J01 exkl metenamin) via rekvisition per län 2007
DDD/1000 invånare och dag

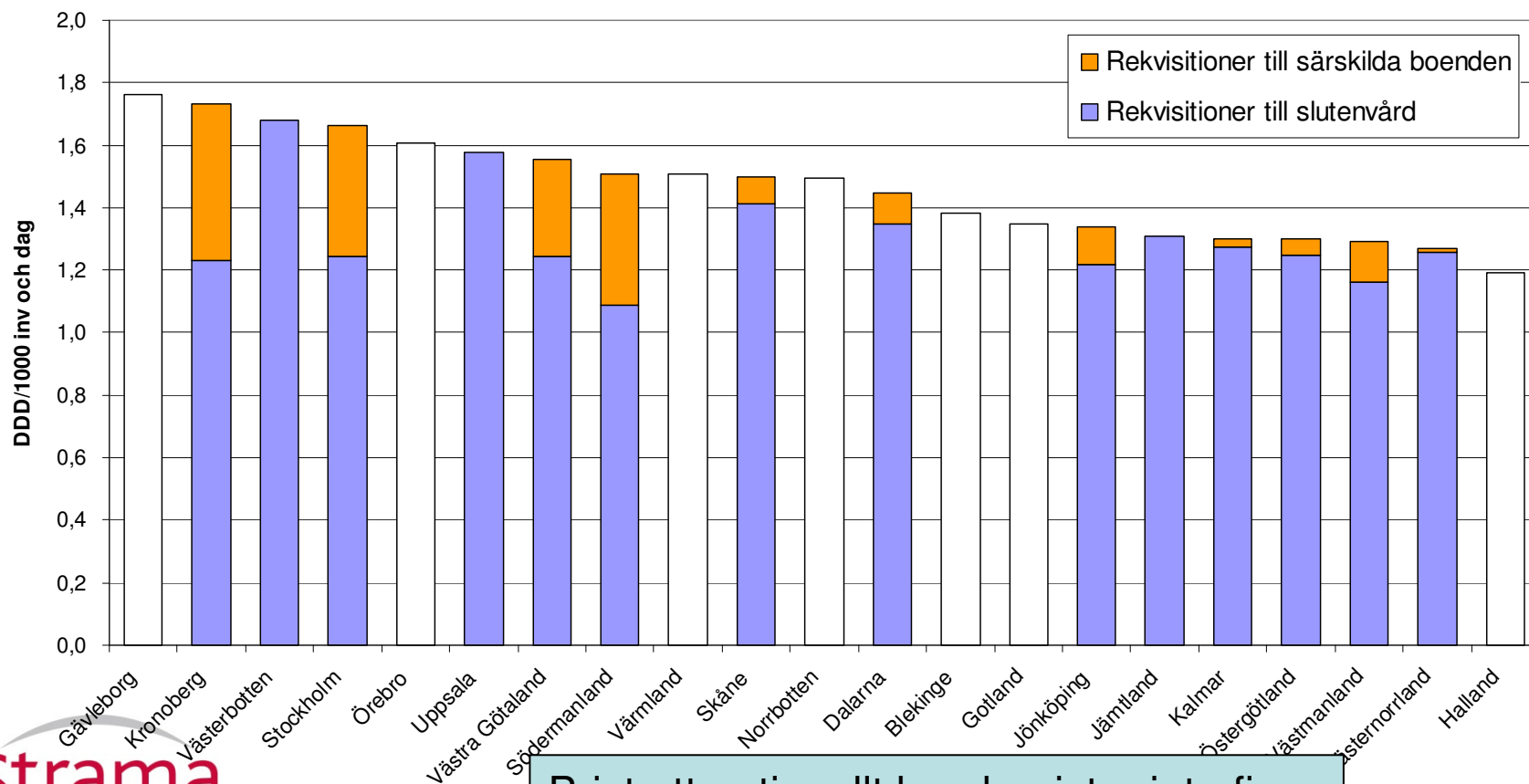
Källa: Apoteket AB, Xplain

Antibiotikaanvändning på sjukhem hanteras olika i statistiken

Antibiotikaförsäljning (J01 exkl metenamin) via rekvisition per län 2007
DDD/1000 invånare och dag

Källa: Apoteket AB, Xplain

Strama

Samverkan mot antibiotikaresistens

Brist att nationellt kundregister inte finns

Antibiotika som rekvireras

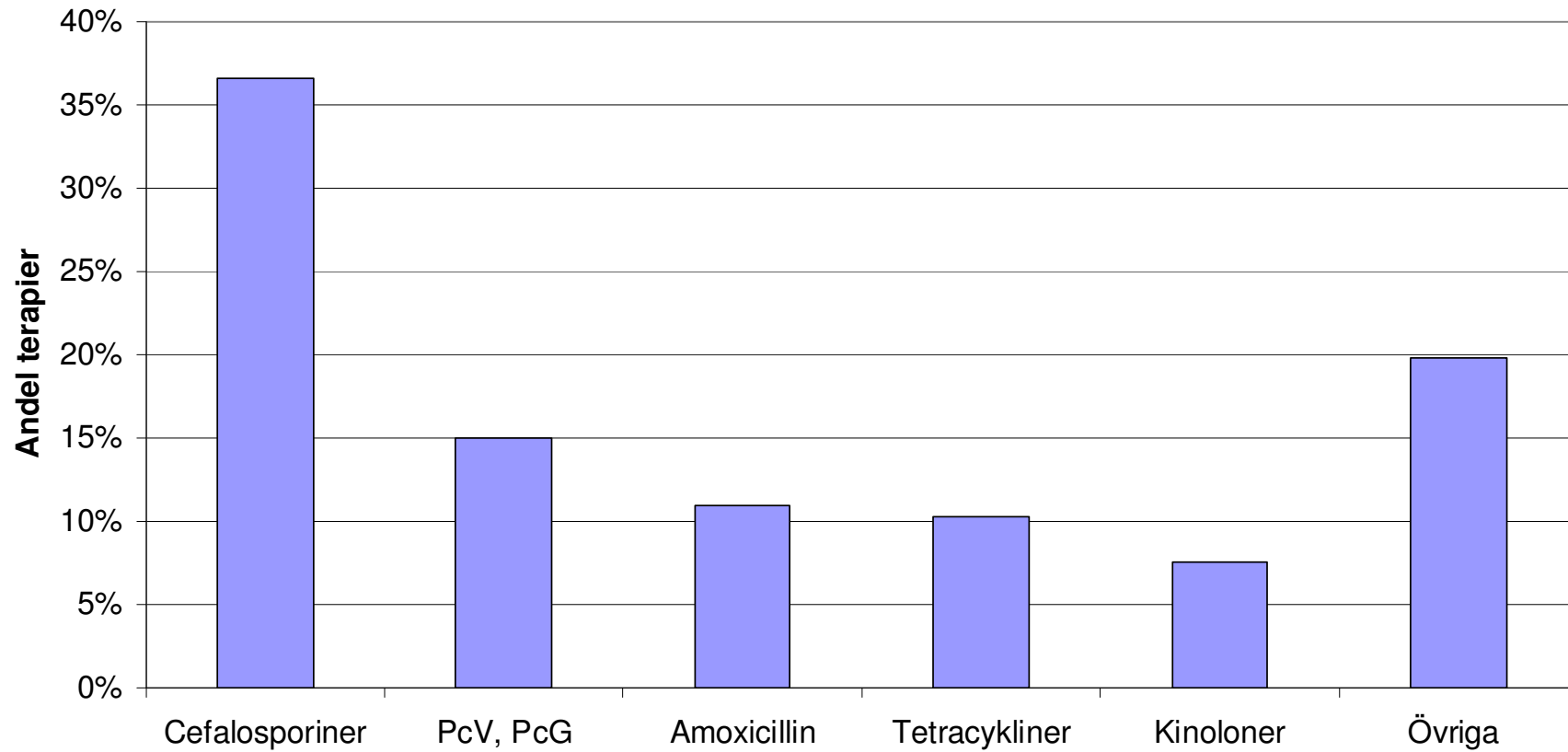
Förslag:

- Ett nationellt kundregister etableras över alla kunder som rekvirerar antibiotika. Registret bör innehålla uppgifter om kundens/arbetsplatsens ägarform, vårdform och verksamhetsområde.

Finansiering: Uppbyggnad av ett nationellt kundregister bör ingå i uppdraget för den instans som efter omregleringen av apoteksmarknaden övertar Apoteket AB:s tidigare ansvar för läkemedelsstatistik.

Antibiotika vid samhällsförvärd pneumoni hos vuxna. Stramas PPS 2006 (n=742)

Antibiotika mot svampinfektioner och TB exkluderade

Antibiotika som rekvireras – uppgift ur journal

Förslag: Vid ordination inom slutenvård:

- Elektroniska journaldatasystem med läkemedelsmodul bör införas.
- Uppgift om förskrivningsorsak (diagnosgrupper).
- Uppgift om dosering och behandlingstid, standardiserat.

Finansiering: Vid upphandling och utveckling av läkemedelsmoduler och relaterade journalsystem bör stöd för verksamhetens kvalitetsuppföljning vara ett grundkrav.

Uppdrag till lokal Strama-grupp eller motsvarande för:

- Analys av förbrukning och resistens
- Följsamhet till behandlingsrekommendationer
- Återkoppling till förskrivare, vårdgivare, allmänhet

Medverkande:

Gunilla Stridh, apotekare Strama gunilla.stridh@strama.se

Ingrid Brännström, Apoteket AB

Ulrica Dohnhammar, Strama

Sven Engström, Primärvårdens FoU-enhet, Jönköpings läns landsting

Örjan Ericsson, Epidemiologiskt centrum/Socialstyrelsen

Margareta Eriksson, Astrid Lindgrens barnsjukhus

Mats Erntell, Landstinget Halland

Björn Johansson, Landstinget Halland

Sharon Kühlmann, Smittskyddsinstitutet

Christer Norman, Strama/Stockholms läns landsting

Jonny Olsson, Läkemedelsverket

Elisabet Torell, Apoteket AB

Ivan Vig, Infektionskliniken Falu lasarett

Mikael Hoffman, Landstinget Östergötland

Hans Moosberg, Apoteket AB

Björn Wettermark, Läkemedelsepidemiologiskt Centrum, SLL

Gunilla Skoog, Strama

